

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора медичних наук, професора
Паращука Юрія Степановича на дисертацію
Вдовиченка Сергія Юрійовича
«Профілактика акушерської і перинатальної патології при використанні
родинно-орієнтованих технологій під час вагітності і пологів»,
представлену до спеціалізованої вченої ради Д 26. 553.01 при ДУ «Інститут
педіатрії, акушерства та гінекології НАМН України»
на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук
за фахом 14.01.01 – акушерство і гінекологія**

Актуальним питанням сучасної медицини є фізична та психічна повноцінність майбутнього покоління. Для цього необхідні зусилля лікарів у систематизації наукових даних, які пов'язані з проблемою народження, з формуванням базових психічних функцій та психоемоційних систем людини. Необхідно поєднати дії лікарів в акушерстві, психології та психотерапії. Це дасть змогу акушерам-гінекологам концентруватися на вивченні фізіології, патології матері та плода; психологам – на вивченні глибин тріади «індивід – особистість – індивідуальність»; психотерапевтам – на корекції і терапії різних психоемоційних станів жінки, її психологічних та психічних відхилень.

В наш час виникли деякі протиріччя, які відчують і спеціалісти, які займаються акушерством, і ті хто бажає мати дітей. С одного боку, медицина розвинулась до таких діагностичних та фармакологічних висот, що може контролювати найскладніші функції людського організму. З іншого, успішність проведення пологів та здоров'я новонароджених бажають бути кращими.

Процес народження дитини виявився «відірваним» від його соціального оточення. Можливості приймати участь та бути присутнім при цьому процесі позбулися не тільки близькі родичі матері, але і батько дитини. Відношення до новонародженого як до дитини, яка має тільки фізичні потреби, призвело у підсумку до того що були послаблені як безпосередньо материнські інстинкти, так і психоемоційний зв'язок батька з дитиною.

Важливим завданням, що стоїть перед сучасним акушерством, соціальними структурами, є формування пренатальної культури та перинатальної психології, які допоможуть виростити покоління, яке здатне до зачаття, виношування та народження здорових дітей.

Більшість акушерів-гінекологів, які проводять психопрофілактику не володіють спеціальними знаннями в області психології і не завжди можуть виконувати дану роботу кваліфіковано. Ефективність психопрофілактики знижується у зв'язку з тим, що основна увага приділялась тільки технічній стороні та знеболюванню пологів, не завжди зважали на особливості світогляду жінок, не враховувались фактори, що викликають емоційну напругу та тривогу у жінок, не завжди проводилась робота з чоловіками, не приділялась увага гармонізації сімейних стосунків.

Як свідчать сучасні дані вітчизняної і зарубіжної літератури, більшість робіт з проблеми партнерських пологів присвячені можливостям використання чоловіка, як помічника при розродженні, а також його впливу на частоту використання різних посібників та втручань. У зв'язку з цим представляє значний інтерес вивчення можливостей використання родинно-орієнтованих технологій не тільки при розродженні, але і безпосередньо при веденні, особливо їх взаємозв'язку між собою з позицій перинатальної охорони плода та можливостей зниження частоти оперативного розродження. Крім того, дуже важливим питанням є тактика ведення післяпологового періоду у жінок з використанням родинно-орієнтованих технологій, а також їх вплив на стан лактації.

Для того щоб впровадити в сучасну акушерську практику більш сучасні методи підготовки до партнерських пологів необхідні нові методологічні підходи до вивчення психічного та соматичного стану вагітної та роділлі. Вирішенню цих задач присвячена робота С.Ю.Вдовиченка, що вказує на актуальність обраного наукового напрямку.

Виконана науково-дослідна робота зв'язана з планом наукової праці кафедри акушерства, гінекології і перинатології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика МОЗ України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій обумовлена перед усім достатнім числом клінічних спостережень із залученням до дослідження 300 партнерських пологів де використовували родинно-орієнтовані технології, а також 100 пологів де вивчали медико-соціальні аспекти. При розподілі на групи автор дотримувався принципу рандомізації по факторам перинатального ризику. Об'єктивність даних, отриманих в роботі підтверджена тим, що вона виконувалась в декілька етапів, зокрема ретроспективний та проспективний. Метою дослідження було зменшення кількості акушерської та перинатальної патології на основі використання родинно-орієнтованих технологій. Задачі сформульовано лаконічно та чітко.

Дисертація виконана на високому науково-методичному рівні. Для цього використані сучасні методи дослідження – доплерометричне для вивчення функціонального стану кровотоку системи мати-плацента-плід; ехографія для виміру фотометричних показників; непряма безстресова кардіотокографія для оцінки функціонального стану плода; визначення гестаційної домінанти; кардіоінтервалографія – для виявлення рівня регуляції серцевої діяльності; шкала Ч. Д. Спілбергера, Ю. Л. Ханіна; дослідження рівня гормонів, лактоферину, трансферину, імуноглобулінів класів G, A, M. Отримані дані опрацьовані статистично з використанням параметричних та непараметричних методів.

При оцінці наукової новизни представленої докторської дисертації необхідно відзначити, що автору вдалося представити взаємозв'язок між порушеннями функціонального стану вегетативної нервової системи та психологічного статусу з подальшим розвитком плацентарної дисфункції та патологією плода. Також розширені дані щодо причин та послідовності розвитку порушень функціонального стану фетоплацентарного комплексу та

затримки розвитку плода у жінок з порушеннями психо-емоційного статусу. Автор вперше науково обґрунтував можливість використання родинно-орієнтованих технологій на етапі не тільки акушерського стаціонару, але й жіночої консультації, з метою підготовки до розродження, а також зниження частоти акушерської патології, пов'язаної з психоемоційною напругою та порушеннями функціонального стану фетоплацентарного комплексу. Автором вперше вивчено медико-соціальні аспекти не тільки безпосередніх учасників партнерських пологів, але і лікарів акушер-гінекологів з різним стажем професійної діяльності. Це дозволило науково обґрунтувати необхідність удосконалення лікувально-профілактичних заходів на підставі використання родинно-орієнтованих технологій під час вагітності та при розродженні. Дуже важливим моментом наукової новизни є проведені медико-соціологічні дослідження на підставі використання сучасних технологій. У підсумковою варіанті це дозволило автору знизити частоту акушерської та перинатальної патології, а також рівень “агресивних” втручань під час пологів. Ці моменти досить ґрунтовно підтверджують наукову новизну проведених досліджень.

Теоретичне та практичне значення роботи полягає в тому, що встановлені основні варіанти акушерської та перинатальної патології в залежності від частоти використання партнерських пологів на рівні центральної районної лікарні та міського пологового будинку. Представлена порівняльна оцінка психологічних, ендокринологічних, біохімічних, ехографічних, доплерометричних, кардіотокографічних та мікробіологічних змін при загальноприйнятій тактиці ведення вагітності та пологів, а також при використанні родинно-орієнтованих технологій. Встановлено порівняльні аспекти клінічного перебігу вагітності та пологів у жінок, розроджених у закладах охорони здоров'я різного рівня без та з використанням партнерських пологів. Крім того, вдалося встановити основні особливості функціонального стану вегетативної нервової системи, психоемоційного стану жінок при використанні родинно-орієнтованих технологій під час вагітності та пологів.

Для практичної охорони здоров'я розроблено та впроваджено алгоритм лікувально-профілактичних заходів під час вагітності та пологів з використанням родинно-орієнтованих технологій з урахуванням критеріїв включення та виключення.

За своєю структурою виконана докторська дисертація повністю відповідає всім сучасним вимогам до наукових праць.

У огляді літератури розглянуті питання обґрунтування використання родинно-орієнтованих технологій; профілактика ускладнень та медико-соціальні аспекти впровадження родинно-орієнтованих технологій у сучасному акушерстві. Показано, які питання ще не вирішені, потребують подальшого дослідження. Даний розділ написано з використанням сучасних даних вітчизняної та зарубіжної літератури.

Другий розділ присвячений матеріалам та методам дослідження, у яких детально описано дизайн досліджень і використовувані алгоритми ведення вагітності та пологів. Удосконалена автором методика містить основні критерії включення та виключення, детальний аналіз ведення жінок разом з партнером на етапах жіночої консультації та акушерського відділення. Серед основних методів дослідження слід виділити оцінку функціонального стану фето-плацентарного комплексу, вегетативної нервової системи, психологічного статусу і особливостей лактації. Всі отримані результати опрацьовані з використанням сучасних методів статистики.

Наступний розділ дисертаційної роботи містить результати ретроспективного аналізу партнерських пологів на різних рівнях охорони здоров'я – міський пологовий будинок та акушерське відділення центральної районної лікарні. Отримані дані дозволили автору науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму ведення жінок у жіночій консультації та стаціонарі.

Четвертий розділ представленої наукової роботи присвячений питанням профілактики перинатальної патології при використанні родинно-орієнтованих технологій. Автором проведена ретельна характеристика пацієнтів; дана оцінка

клінічного перебігу вагітності і пологів; показані особливості функціонального стану фетоплацентарного комплексу. На особливу увагу заслуговують показані автором психологічні особливості та функціональний стан вегетативної нервової системи. Крім того, проведена оцінка стану мікробіоценозу статевих шляхів і лактації. Даний розділ підтверджує ефективність запропонованого алгоритму ведення вагітності та пологів з використанням родинно-орієнтованих технологій.

Медико-соціальні аспекти родинно-орієнтованих технологій представлені у п'ятому розділі дисертаційної роботи. Спочатку автор розглядає партнерські пологи як медичну послугу, що є дуже важливим на сучасному етапі для практичної охорони здоров'я. Надалі надана оцінка родинно-орієнтованих технологій з позицій як безпосередніх учасників, так і лікарів акушерів-гінекологів з різним стажем роботи. Проведені медико-соціальні дослідження підтверджують не тільки наукову новизну виконаної дисертаційної роботи, але і велике практичне значення.

Заключний розділ дисертації написаний за класичним варіантом з широким використанням даних сучасної літератури. Автор проводить широку дискусію по отриманим результатам та практичним рекомендаціям. Всі наукові положення і висновки цілком обґрунтовані, логічно випливають із змісту роботи, мають теоретичне і практичне значення, а розроблений алгоритм дозволяє знизити частоту акушерської та перинатальної патології.

Висновки логічно витікають зі змісту роботи і відповідають на всі поставлені задачі.

Автореферат повністю відображає матеріали дисертації як за змістом так і за оформленням і відповідає вимогам ДАК МОН України.

Отримані автором результати широко впроваджені в практичну охорону здоров'я та в навчальний процес на етапі безперервного професійного розвитку лікарів.

Результати проведеного наукового дослідження можуть бути використані в педагогічному процесі при навчанні студентів, лікарів-інтернів, клінічних

ординаторів, аспірантів і лікарів-курсантів не тільки акушерів-гінекологів, але і перинатальних психологів.

Матеріали дисертаційної роботи повністю відображені в 30 друківаних працях, які опубліковані в збірниках і журналах, рекомендованих МОН України, з яких 23 статті та 7 тез на науково-практичних конференціях зі спеціальності. Більшість робіт є самостійними.

Зауважень принципового характеру немає. Серед несуттєвих недоліків можна виділити наступні:

1. В огляді літератури не цілком представлені дані про патогенез порушень психоемоційного статусу жінок під час вагітності.

2. Не повністю представлені дані про результати біохімічних досліджень.

3. У тексті є окремі орфографічні помилки і друкарські помилки.

У порядку дискусії виникли наступні запитання:

1. На підставі чого Ви зробили свій вибір саме на психологічних особливостях жінок?

2. Чому Ви вирішили вивчити саме вказані в роботі ендокринологічні показники?

3. З яких міркувань Ви не вивчали віддалені наслідки партнерських пологів?

Висновок

На підставі викладеного вище, можна зробити висновок, що дисертація Сергія Юрійовича Вдовиченка «Профілактика акушерської і перинатальної патології при використанні родинно-орієнтованих технологій під час вагітності і пологів» є самостійною, завершеною науково-дослідною роботою, яка виконана на сучасному науково-методичному рівні і вирішує важливу проблему акушерства – зниження частоти перинатальної патології на основі використання родинно-орієнтованих технологій, що має важливе значення для практики охорони здоров'я.

За своєю актуальністю, науковою новизною отриманих результатів, їх практичним та теоретичним значенням, ступенем обґрунтованості та достовірності наукових положень, сформульованих у висновках і практичних рекомендаціях, повнотою викладення матеріалу в наукових статтях та апробації на наукових форумах, повністю відповідає вимогам пунктів 9 та 10 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановами Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. та № 656 від 19.08.2015 р., а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Офіційний опонент:

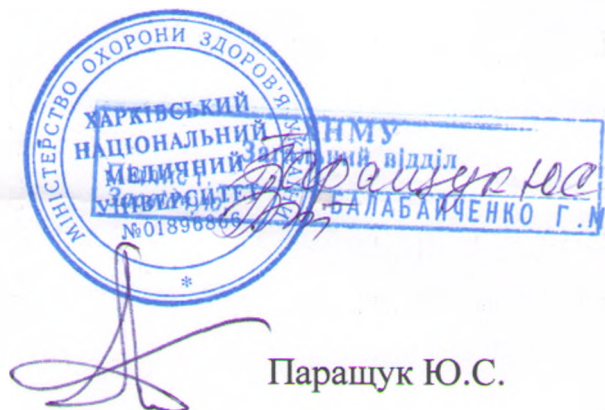
завідувач кафедри

акушерства та гінекології № 2

Харківського національного медичного
університету МОЗ України,

д. мед. н., професор,

Заслужений працівник освіти України

Паращук Ю.С.